

Μόλις μπήκε η άνοιξη, οι Αθηναίοι που ήσαν στη Σικελία, έφυγαν από την Κατάνη και, παραπλέοντας τις ακτές, πήγαν στα Μέγαρα της Σικελίας από όπου οι Συρακούσιοι, τον καιρό που τύραννος ήταν ο Γέλων, έδωξαν τους κατοίκους και τώρα κατέχουν αυτή την περιοχή.

Οι Αθηναίοι έκαναν απόβαση, ρήμαξαν τα χωράφια και βάδισαν εναντίον ενός μικρού φρουρίου των Συρακουσών. Δε μπόρεσαν να το κυριέψουν και γύρισαν πάλι πίσω, ο στρατός από τη στεριά και ο στόλος παραπλέοντας τις ακτές, έως τον Τηρία ποταμό. Από εκεί προχώρησαν στο εσωτερικό, κατάστρεψαν την περιοχή κ' έβαλαν φωτιές στα σπαρτά. Συνάντησαν, κατά τύχη, μια μικρή μονάδα Συρακουσίων, σκότωσαν μερικούς, έστησαν τρόπαιο, γύρισαν στα καράβια τους και ξεκίνησαν για την Κατάνη. Από εκεί, αφού πήραν ανεφοδιασμό, ξεκίνησαν με όλο τους το στρατό για τα Κεντόριπα, μικρό σικελικό οικισμό, και αφού τα ανάγκασαν να συνθηκολογήσουν, έφυγαν αφού έκαψαν τα σπαρτά των Ιννησσιών και των Υβλαίων. Όταν έφτασαν στην Κατάνη βρήκαν εκεί 250 ιππείς με την εξάρτυσή τους, αλλά χωρίς άλογα (έπρεπε τ' άλογα να τα προμηθευτούν επιτόπου), 30 ιπποτοξότες και 300 τάλαντα ασήμι.

Την ίδια εποχή οι Λακεδαιμόνιοι έκαναν εκστρατεία εναντίον του Άργους, έφτασαν ως τις Κλεωνές, αλλά έγινε σεισμός και γύρισαν πίσω. Μετά απ' αυτό οι Αγείοι έκαναν εισβολή στη Θυρέα που συνορεύει μαζί τους και πήραν από τους Λακεδαιμόνιους σημαντική λεία η οποία άμα πουλήθηκε έδωσε 25 τουλάχιστον τάλαντα. Το καλοκαίρι, λίγο αργότερα, οι δημοκρατικοί των Θεσπιών προσπάθησαν ν' ανατρέψουν εκείνους που ήσαν στην εξουσία, αλλά απέτυχαν, γιατί έφτασε βοήθεια από τη Θήβα κ' έτσι άλλοι απ' αυτούς πιάστηκαν, ενώ άλλοι αναγκάστηκαν ν φύγουν στην Αθήνα.

Το καλοκαίρι, όταν οι Συρακούσιοι πληροφορήθηκαν ότι οι Αθηναίοι είχαν ενισχυθεί με ιππικό και ότι επρόκειτο να έρθουν σύντομα να τους χτυπήσουν σκέφθηκαν πως, αν οι Αθηναίοι δεν εξασφαλίσουν τις Επιπολές - μέρος απόκρημνο και ψηλό που δεσπόζει στην πολιτεία δε θα τους ήταν εύκολο, κι αν νικούσαν σε μάχη, ν' αποκλείσουν την πολιτεία με τείχος. Είχαν σκοπό να φρουρούν τις προσβάσεις, ώστε να μη μπορέσουν οι εχθροί ν' ανεβούν εκεί χωρίς να τους αντιληφθούν. Δεν ήταν δυνατό ν' ανέβουν και από άλλη πλευρά, γιατί όλη η άλλη τοποθεσία καταλήγει απότομα σε γκρεμούς και είναι κατηφορική προς την πολιτεία, από την οποία φαίνεται ολόκληρη. Με την αυγή οι Συρακούσιοι βγήκαν με όλες τις δυνάμεις τους και παρατάχθηκαν στα λιβάδια που βρίσκονται κοντά στον Άναπο ποταμό. Ο **Ερμοκράτης**

και οι συνάδελφοί του στρατηγοί είχαν μόλις αναλάβει τη διοίκηση. Έγινε γενική επιθεώρηση του οπλισμού, αφού όμως, ξεχώρισαν εξακόσιους διαλεχτούς οι οποίοι, με αρχηγό τον

Διόμιλο

, φυγάδα από την Άνδρο, θα φύλαγαν τις Επιπολές και θα ήσαν έτοιμοι να βοηθήσουν αμέσως, όπου θα παρουσιαζόταν ανάγκη.

Τη νύχτα εκείνη, πριν από την ημέρα της γενικής επιθεώρησης, οι Αθηναίοι που είχαν ξεκινήσει με όλο τους το στρατό από την Κατάνη, κατόρθωσαν να φθάσουν απαρατήρητοι στη τοποθεσία που ονομαζόταν Λέων, και απέχει από τις Επιπολές έξη έως επτά στάδια. Αποβίβασαν τους πεζούς και άραξαν τα καράβια τους στη Θάψο. Είναι μια χερσόνησος με στενό ισθμό, που εξέχει στο πέλαγος και δεν απέχει πολύ από τις Συρακούσες ούτε από στεριά ούτε από θάλασσα. Το ναυτικό των Αθηναίων, αφού οχύρωσε τον ισθμό με φράχτη από πασσάλους, έμεινε σε ανάπαυση. Το πεζικό, όμως, προχώρησε τρέχοντας προς τις Επιπολές, όπου πρόφτασε ν' ανέβει από τον Ευρύαλο, προτού οι Συρακούσιοι τον καταλάβουν και τρέξουν από το λιβάδι όπου γινόταν η επιθεώρηση. Έτρεξαν, όμως, όλοι όσο μπορούσαν πιο γρήγορα και μαζί τους ο Διόμιλος με τους εξακόσιους. Αλλά για να φτάσουν τον εχθρό, έπρεπε να καλύψουν απόσταση τουλάχιστον εικοσι πέντε στάδια. Έτσι έκαναν επίθεση με πολλή αταξία, νικήθηκαν στη μάχη στις Επιπολές και αποσύρθηκαν μέσα στην πολιτεία. Σκοτώθηκαν τριακόσιοι περίπου, και ο Διόμιλος. Μετά από αυτό οι Αθηναίοι έστησαν τρόπαιο κ' έδωσαν στους Συρακούσιους τους νεκρούς τους μ' εκεχειρία. Την επόμενη κατέβηκαν εναντίον της πολιτείας, αλλά επειδή οι Συρακούσιοι δεν βγήκαν να δώσουν μάχη, αποσύρθηκαν κ' έκτισαν ένα φρούριο στο Λάβδαλο (στην άκρη του γκρεμού των Επιπολών) που έβλεπε προς τα Μέγαρα ώστε να το χρησιμοποιούν για ν' αποθέτουν το υλικό τους και τον ανεφοδιασμό τους κάθε φορά που θ' απομακρύνονταν είτε για να δώσουν μάχη είτε για να χτίσουν τείχος.

Λίγο αργότερα τους ήρθαν τριακόσιοι ιππείς από την Εγεστα και άλλοι εκατό από τους Σικελούς, τους Ναξίους και άλλους. Οι Αθηναίοι είχαν διακόσιους πενήντα που είχαν αγοράσει άλογα ή τα είχαν προμηθευτεί από τους Εγεσταίους και τους Ναξίους. Ολόκληρο το ιππικό αριθμούσε 650 ιππείς. Αφού έβαλαν φρουρά στο Λάβδαλο, οι Αθηναίοι προχώρησαν προς τη Συκή όπου εγκαταστάθηκαν κ' έχτισαν γρήγορα το κυκλικό τείχος. Η ταχύτητα με την οποία το έχτισαν προκάλεσε έκπληξη στους Συρακούσιους, οι οποίοι έκαναν έξοδο για να δώσουν μάχη και να μην αδρανήσουν. Οι δύο στρατοί είχαν κιόλας αντιπαραταχτεί όταν οι στρατηγοί των Συρακουσίων, βλέποντας ότι ο στρατός τους ήταν χωρισμένος σε τμήματα και δεν μπορούσε εύκολα να σχηματίσει μέτωπο, τον οδήγησαν πίσω πάλι στην πολιτεία, εκτός από ένα μέρος ιππικού που εμπόδιζε τους Αθηναίους να μεταφέρουν πέτρες και ν' απομακρύνονται πολύ. Η μονάδα μιας φυλής των Αθηναίων οπλιτών και το ιππικό χτύπησαν τους Συρακούσιους ιππείς, τους ανάγκασαν να φύγουν και σκότωσαν μερικούς.

Την επομένη ένα τμήμα των Αθηναίων έχτιζε τείχος προς τα βόρεια του κυκλικού τείχους, ενώ άλλο τμήμα κουβαλούσε πέτρες και ξύλα και τα στοίβαζε σ' όλο το μήκος μιας

γραμμής (με κατεύθυνση το μέρος το καλούμενο Τρωγίλος) η οποία κάλυπτε τη συντομότερη απόσταση που ήθελαν να τειχίσουν μεταξύ του μεγάλου λιμανιού και της άλλης ακτής. Οι Συρακούσιοι, κυρίως επειδή τους το συμβούλεψε ο Ερμοκράτης, δεν ήθελαν πια να διακινδυνεύσουν μάχη μ' όλο τους το στρατό εναντίον των Αθηναίων, αλλά προτίμησαν να χτίσουν αντιτείχισμα εγκάρσιο προς το μέρος όπου ο εχθρός θα προχωρούσε το δικό του τείχος και, αμ πρόφταναν, να του κόψουν το δρόμο. Αποφάσισαν, επίσης, αν οι Αθηναίοι πήγαιναν να τους εμποδίσουν, να στείλουν ένα μέρος του στρατού τους εναντίον τους και να βιαστούν να δημιουργήσουν εμπόδια, με πασσάλους, στο μέρος από όπου θα μπορούσε ο εχθρός να περάσει, ενώ οι Αθηναίοι θα έπρεπε να εγκαταλείπουν τη δουλειά τους και να στρέφονται όλοι μαζί εναντίον τους. Βγήκαν από τη πόλη τους και άρχισαν να χτίζουν εγκάρσιο τείχος από το σημείο της πολιτείας που βρίσκεται πιο κάτω από το κυκλικό αθηναϊκό τείχος, Έκοβαν τις ελιές του ιερού χώρου κ' έχτιζαν ξύλινους προμαχώνες. Το αθηναϊκό ναυτικό δεν είχε πάει από τη Θάψο στο μεγάλο λιμάνι και οι Συρακούσιοι είχαν ακόμα τον έλεγχο της περιοχής προς τη θάλασσα. Οι Αθηναίοι έφερναν από στεριά τις προμήθειές τους από τη Θάψο.

Όταν οι Συρακούσιοι νόμισαν ότι το αντιτείχισμα - φράχτης από πασσάλους και τείχος - είχε προχωρήσει αρκετά χωρίς να έρθουν οι Αθηναίοι να τους εμποδίσουν, τότε, από φόβο μήπως προσφέρουν ευκολότερο στόχο επειδή είχαν τις δυνάμεις τους μοιρασμένες αλλά κ' επειδή βιάζονταν να τελειώσουν το δικό τους περιτείχισμα, άφησαν μια μόνο φυλή να φυλάει το περιτείχισμα και μπήκαν στην πολιτεία. Οι Αθηναίοι κατέστρεψαν τις υπόγειες σωληνώσεις που είχαν τοποθετηθεί για να φέρνουν πόσιμο νερό στην πολιτεία. Παρατήρησαν, παρακολουθώντας τους, ότι οι Συρακούσιοι, το μεσημέρι, έμεναν στις σκηνές τους (μερικοί μάλιστα πήγαιναν στην πολιτεία) και φύλαγαν απρόσεχτα τους φράχτες. Πήραν τριακόσιους διαλεχτούς οπλίτες και μερικούς εκλεκτούς ψιλούς, που τους έδωσαν βαρύ οπλισμό και τους διέταξαν να κάνουν, τρέχοντας, ξαφνική επίθεση στο αντιτείχισμα, ενώ ο υπόλοιπος στρατός χωρίστηκε σε δύο τμήματα, το καθένα με ένα στρατηγό, και το ένα προχώρησε εναντίον της πολιτείας για την περίπτωση που θα έβγαιναν ενισχύσεις, ενώ το άλλο θα πήγαινε στον φράχτη από πασσάλους, κοντά στη μικρή πύλη. Οι τριακόσιοι έκαναν επίθεση και κυρίεψαν τον φράχτη. Τον εγκατέλειψαν όσοι τον φρουρούσαν και κατέφυγαν στο προχωρημένο τείχος που προστάτευε τον Τεμενίτη, όπου μπήκαν τρέχοντας και όσοι τους καταδίωκαν, αλλά όταν βρέθηκαν μέσα, τους αποκρούσαν άσκημα οι Συρακούσιοι. Εκεί σκοτώθηκαν μερικοί από τους Αργείους και λίγοι Αθηναίοι. Ολόκληρος ο στρατός συμπύχθηκε, κατεδάφισε το αντιτείχισμα, ξερίζωσε τους πασσάλους, τους πήρε μαζί του και έστησε τρόπαιο.

Την επομένη οι Αθηναίοι, ξεκινώντας από το κυκλικό τους τείχος, άρχισαν να χτίζουν τείχος σε όλο το μήκος του γκρεμού που είναι επάνω από τον βάλτο. Το μέρος εκείνο των Επιπολών βλέπει προς το μεγάλο λιμάνι. Ήταν η συντομότερη απόσταση για να κατασκευάσουν το τείχος έως το λιμάνι, κατεβαίνοντας από ομαλό έδαφος και από τον βάλτο. Αλλά και οι Συρακούσιοι βγήκαν από την πολιτεία τους και, ξεκινώντας κι αυτοί από τα τείχη τους, άρχισαν πάλι να κατασκευάζουν φράχτες με πασσάλους μεσ' από τον βάλτο

κ' έσκαβαν ταυτόχρονα και μια τάφρο, ώστε να μην μπορέσουν οι Αθηναίοι να προχωρήσουν το τείχος τους έως τη θάλασσα. Οι Αθηναίοι, όταν τέλειωσε το τείχος τους στο μάκρος του γκρεμού, έκαναν πάλι επίθεση εναντίον του φράχτη και της τάφρου των Συρακουσίων. Διέταξαν το στόλο να έρθει από τη Θάψο στο μεγάλο λιμάνι των Συρακουσίων και οι ίδιοι κατέβηκαν, με την αυγή, από τις Επιπολές στο ομαλό έδαφος. Προχώρησαν μεσ' από το βάλτο βαδίζοντας απάνω σε θυρόφυλλα και πλατιά ξύλα που έριχναν στα μέρη τα οποία ήσαν λασπερά και πιο στέρεα. Τα ξημερώματα κυρίεψαν το φράχτη - εκτός από ένα τμήμα του - και την τάφρο. Αργότερα κυρίεψαν και τον υπόλοιπο φράχτη. Έγινε και μάχη όπου νίκησαν οι Αθηναίοι. Οι Συρακούσιοι που κρατούσαν την δεξιά πτέρυγα έφυγαν προς την πόλη κ' εκείνοι που ήσαν στην αριστερή έφυγαν προς τον ποταμό. Για να τους εμποδίσουν να τον περάσουν, οι τριακόσιοι Αθηναίοι διαλεχτοί πήγαν τρέχοντας προς τη γέφυρα. Οι Συρακούσιοι φοβήθηκαν και καθώς στο μέρος εκείνο βρισκόταν το μεγαλύτερο μέρος του ιππικού τους, προχώρησαν όλοι μαζί εναντίον των τριακοσίων, τους έτρεψαν σε φυγή κ' έπεσαν στη δεξιά πτέρυγα των Αθηναίων. Με τη σύγκρουση, η πρώτη γραμμή της πτέρυγας αυτής υποχώρησε και όταν ο Λάμαχος το είδε, έτρεξε από την αριστερή πτέρυγα να βοηθήσει, παίρνοντας μαζί του λίγους τοξότες και τους Αργείους. Πέρασε ένα χαντάκι, βρέθηκε απομονωμένος με όσους το είχαν διαβεί μαζί του και σκοτώθηκε ο ίδιος με 5-6 άλλους. Οι Συρακούσιοι μόλις πρόφτασαν να τους αρπάξουν και να τους μεταφέρουν πέρα από τον ποταμό, σε αφαισμένο μέρος. Υποχώρησαν επειδή το υπόλοιπο μέρος του αθηναϊκού στρατού προχωρούσε τώρα κατά πάνω τους.

Αλλά στο μεταξύ, όταν εκείνοι που είχαν προχωρήσει αρχικά προς την πολιτεία είδαν τα όσα γίνονταν αναθάρρησαν και, ξεκινώντας από την πύλη, αντιπαρατάχτηκαν εναντίον των Αθηναίων που ήσαν αντίκρυ τους. Έστειλαν ένα απόσπασμά τους εναντίον του κυκλικού τείχους στις Επιολές, νομίζοντας ότι θα το κυριέψουν αφρούρητο. Κυρίεψαν το προχωρημένο τείχος που είχε μάκρος δέκα πλέθρα και το κατέστρεψαν, αλλά το κυκλικό τείχος τους εμπόδισε ο Νικίας να το κυριέψουν. Έτυχε να μείνει εκεί επειδή ήταν άρρωστος. Έδωσε διαταγή στους βοηθητικούς να βάλουν φωτιά στις πολεμικές μηχανές και στα ξύλα που ήσαν τοποθετημένα μπροστά στο τείχος, γιατί είχε καταλάβει ότι, αφού δεν είχε στρατιώτες, δεν υπήρχε άλλος τρόπος να σωθεί. Αυτό και έγινε. Οι Συρακούσιοι δεν πλησίασαν περισσότερο, εξαιτίας της φωτιάς και άρχισαν να υποχωρούν γιατί από κάτω οι Αθηναίοι, που είχαν διώξει τον εχθρό τον οποίο αντιμετώπιζαν, ανέβαιναν κιόλας να βοηθήσουν, ενώ ταυτόχρονα ο στόλος, σύμφωνα με τις διαταγές, έφτανε από τη Θάψο στο μεγάλο λιμάνι. Όταν οι Συρακούσιοι που ήσαν στο ύψωμα τα είδαν αυτά, έφυγαν γρήγορα και ολόκληρος ο στρατός των Συρακουσίων μπήκε στην πολιτεία. Θεώρησαν ότι, με τις δυνάμεις που είχαν, δεν ήσαν σε θέση να εμποδίσουν να χτιστεί το τείχος έως τη θάλασσα.

Μετά απ' αυτά οι Αθηναίοι έστησαν τρόπαιο, απόδωσαν, με εκχειρία τους νεκρούς στους Συρακούσιους και πήραν οι ίδιοι τους νεκρούς του Λαμάχου και των συντρόφων του. Έχοντας, τώρα, όλες τις δυνάμεις τους, πεζικές και ναυτικές, έχτισαν διπλό τείχος, ξεκινώντας από τις Επιολές και τους γκρεμούς, έως τη θάλασσα, και απέκλεισαν τους Συρακούσιους. Ο ανεφοδιασμός έφτανε στο στρατό από όλα τα μέρη της Ιταλίας. Πήγαν να

συμπολεμήσουν με τους Αθηναίους πολλοί Σικελοί, που έως τότε παρακολουθούσαν τα πράγματα, και τρία τυρηνικά καράβια με πενήντα κουπιά. Όλα βάδιζαν σύμφωνα με τις ελπίδες τους, γιατί και οι Συρακούσιοι δεν πίστευαν πια ότι θα μπορούσαν να νικήσουν στον πόλεμο, αφού δεν τους είχε έρθει καμιά βοήθεια από την Πελοπόννησο και δεν έκαναν λόγο μεταξύ τους, και προς το Νικία, παρά για συνθηκολόγηση. Μετά το θάνατο του Λαμάχου, ο Νικίας ήταν ο μόνος στρατηγός. Αλλά δεν έπαιρναν καμιά οριστική απόφαση. Οι συμφορές τις οποίες είχαν πάθει, προκαλούσαν υποψίες μεταξύ τους και έπαψαν τους στρατηγούς που ασκούσαν την εξουσία όταν συνέβησαν αυτά, αποδίδοντάς τα στην κακοτυχία τους ή σε προδοσία, και διόρισαν στη θέση τους τους **Ηρακλείδη, Ευκλέα, Τελλία**.

Στο μεταξύ ο Λακεδαιμόνιος **Γύλιππος** και τα κορινθιακά καράβια είχαν κιόλας φτάσει στη Λευκάδα με σκοπό να περάσουν γρήγορα στη Σικελία. Καθώς τους έφταναν συνεχώς δυσάρεστες πληροφορίες που συμφωνούσαν όλες - χωρίς να είναι αλήθεια - στο ότι οι Συρακούσες είχαν εντελώς αποκλειστεί, ο Γύλιππος δεν είχε πια καμιά ελπίδα για τη Σικελία, αλλά ήθελε να προστατέψει την Ιταλία. Αυτός ο ίδιος και ο Κορίνθιος

Πυθήν

με δύο καράβια λακωνικά και δύο κορινθιακά, πέρασαν όσο μπορούσαν πιο γρήγορα τον Ιόνιο κόλπο κ' έφτασαν στον Τάραντα. Οι Κορίνθιοι θ' ακολουθούσαν αργότερα, αφού θα ετοιμάζαν δέκα δικά τους καράβια, δύο λευκαδίτικα και τρία αμαπρακιώτικα. Από τον Τάραντα ο Γύλιππος έστειλε πρώτα πρέσβεις στους Θουρίους κ' επικαλέσθηκε το ότι ο πατέρας του, άλλοτε, ήταν πολίτης των Θουρίων, αλλά δεν μπόρεσε να τους προσεταιριστεί. Έφυγε από τον Τάραντα και παράπλεε την Ιταλία. Στον Τεριναίο κόλπο τον άρπαξε ο άνεμος, που στην περιοχή εκείνη φυσάει δυνατά από τον βοριά, και τον παράσυρε στο πέλαγος. Άλλη φοβερή τρικυμία τον έριξε πάλι στον Τάταντα. Έσυρε στη στεριά όσα καράβια είχαν κακοπάθει από την τρικυμία και τα επισκεύασε. Ο Νικίας είχε μάθει τον ερχομό του, αλλά περιφρονούσε τα λίγα καράβια του, όπως το είχαν πάθει και οι Θούριοι, και νόμιζε ότι ερχόταν για πειρατεία. Δεν έλαβε κανένα μέτρο για τον παρακολουθεί.

Την ίδια εποχή του καλοκαιριού οι Λακεδαιμόνιοι και οι σύμμαχοί τους έκαναν εισβολή στην Αργολίδα και ρήμαξαν το μεγαλύτερο μέρος της γης. Οι Αθηναίοι έστειλαν βοήθεια στους Αργείους τριάντα καράβια και αυτό ήταν η πιο κατάφωρη παραβίαση της συνθήκης ειρήνης με τους Λακεδαιμόνιους. Οι Αθηναίοι με στρατηγούς τους **Πυθόδωρο, Λαισπόδιο, Δημάρατο** έκαναν απόβαση στην

Επίδαυρο τη Λιμηρά και στις Πρασιές και σ' άλλα μέρη και ρήμαξαν τη γη δίνοντάς έτσι καλή αφορμή στους Λακεδαιμόνιους ν' αμυνθούν εναντίον τους. Όταν οι Αθηναίοι έφυγαν από την Αργολίδα με τα καράβια τους κ' έφυγαν και οι Λακεδαιμόνιοι, οι Αργείοι έκαναν εισβολή στο έδαφος της Φλιασίας, ρήμαξαν τη γη, σκότωσαν μερικούς κατοίκους και γύρισαν στο Άργος.

Ο Γύλιππος και ο Πυθήν, αφού επισκεύασαν τα καράβια τους, έφυγαν από τον Τάραντα και,

παραπλέοντας τις ακτές. έφτασαν στους Λοκρούς τους Επιζεφύριους. Πληροφορήθηκαν με περισσότερη ακρίβεια ότι οι Συρακούσες δεν είχαν αποκλειστεί εντελώς και ότι μπορούσαν, αν έφταναν με στρατό στις Επιπολές, να μπουν στην πολιτεία. Σκέπτονταν είτε να πλεύσουν στη δεξιά ακτή της Σικελίας και να ριψοκινδυνεύσουν να μπουν στις Συρακούσες απ' την θάλασσα, είτε να παραπλεύσουν την αριστερή ακτή της Σικελίας και να πάνε πρώτα στην Ιμέρα να πάρουν στρατό από εκεί και από όσους άλλους πείσουν να τους βοηθήσουν, και να πάνε στις Συρακούσες από στεριά. Προτίμησαν να πάνε στην Ιμέρα, αφού μάλιστα δεν είχαν φτάσει ακόμα στο Ρήγιο τα τέσσερα αθηναϊκά πολεμικά τα οποία ο Νικίας είχε, επιτέλους, στείλει, όταν έμαθε την παρουσία τους στους Λοκρούς. Πρόφτασαν να ξεφύγουν από την επιτήρηση αυτή, πέρασαν τον πορθμό, πήγαν στο Ρήγιο, μετά στη Μεσσήνη κ' έφτασαν στην Ιμέρα. Ενώ βρίσκονταν εκεί, έπεισαν τους Ιμεραίους να συμπολεμήσουν μαζί τους ακολουθώντας τους και δίνοντας όπλα σε όσους από τα πληρώματά τους δεν είχαν. (Τα καράβια τα είχαν τραβήξει στη στεριά στην Ιμέρα). Έστειλαν και στους Σελινούντιους και τους ζήτησαν να έρθουν να τους συναντήσουν με όλο τους το στρατό σε ορισμένο μέρος. Οι Γελώι τους υποσχέθηκαν να τους στείλουν μικρή δύναμη καθώς και μερικοί Σικελοί οι οποίοι ήσαν τώρα πολύ πιο πρόθυμοι να βοηθήσουν μετά τον πρόσφατο θάνατο του Αρχωνίδου, ο οποίος βασίλευε σε μερικούς Σικελούς της περιοχής και ο οποίος ήταν φίλος ισχυρός των Αθηναίων, αλλά και επειδή ήταν φανερό ότι ο Γυ'λιππος είχε έρθει από την Λακεδαιμόνα για ν' αναλάβει δράση. Ο Γύλιππος πήρε τους ναύτες και πεζοναύτες του, οπλισμένους - περίπου επτακόσιους - χίλιους Ιμεραίους, οπλίτες και ψιλούς, και εκατό ιππείς, μερικούς ψιλούς από τον Σελινούντα καθώς και ιππείς, μερικούς Γελώους και χίλιους συνολικά Σικελούς και προχώρησε προς τις Συρακούσες.

Οι Κορίνθιοι που ήσαν στη Λευκάδα, έφυγαν γρήγορα με τα καράβια που είχαν, για να βοηθήσουν την πολιτεία και ένας από τους Κορίνθιους στρατηγούς, ο **Γογγύλος**, έφυγε τελευταίος μ' ένα καράβι κ' έφτασε πρώτος στις Συρακούσες, λίγο πριν από τον Γύλιππο. Βρήκε τους Συρακούσιους έτοιμους να κάνουν Εκκλησία για να τερματίσουν τον πόλεμο. Τους εμπόδισε και τους ενθάρρυνε, λέγοντάς τους ότι και άλλα καράβια βρίσκονται ακόμα στο δρόμο, καθώς και ο Γύλιππος που τον έστελναν αρχηγό των Λακεδαιμονίων. Οι Συρακούσιοι αναθάρρησαν και βγήκαν αμέσως μ' όλο το στρατό τους να προϋπαντήσουν τον Γύλιππο. Είχαν πληροφορίες ότι ήταν κοντά. Είχε κυριέψει στην πορεία τους τις Ιέτες, μικρό φρούριο των Σικελών, και αφού έβαλε το στρατό του σε παράταξη μάχης, έφτασε μπροστά στις Επιπολές, στις οποίες ανέβηκε όπως και οι Αθηναίοι από τον Ευρύαλο, και προχώρησε εναντίον του αθηναϊκού τείχους. Έφτασε τη στιγμή που οι Αθηναίοι είχαν τελειώσει ένα διπλό τείχος έως επτά ή οκτώ στάδια, ως το μεγάλο λιμάνι. Υπολειπόταν ένα μικρό κομμάτι έως τη θάλασσα, και εκεί εργάζονταν ακόμα. Για το άλλο τμήμα του τείχους, πέρα από το κυκλικό, που θα προχωρούσε προς τον Τρωγίλο, και προς την άλλη θάλασσα, είχαν κιόλας τοποθετηθεί οι πέτρες στο μεγαλύτερο μήκος του. Εδώ κ' εκεί είχαν μισοκτιστεί μερικά τμήματα, ενώ άλλα τα είχαν τελειώσει και τα είχαν αφήσει έτσι. Από τόσο μόνο γλίτωναν τον κίνδυνο οι Συρακούσες.

Οι Αθηναίοι ταραχτήκαν στην αρχή με την αιφνιδιαστική επίθεση του Γύλιππου και των Συρακουσίων, αλλά σχημάτισαν παράταξη. Ο Γύλιππος σταμάτησε το στρατό του δε μικρή απόσταση και έστειλε κήρυκα να τους πει ότι αν θέλουν να φύγουν από τη Σικελία μέσα σε πέντε μέρες παίρνοντας μαζί τους τα όσα είχαν, τότε ήταν έτοιμος να κάνει εκεχειρία. Οι Αθηναίοι δεν τον έλαβαν υπόψη, ούτε αποκρίθηκαν τίποτε, κ' έστειλαν τον κήρυκα πίσω. Αμέσως μετά άρχισαν και οι δύο να ετοιμάζονται για μάχη. Ο Γύλιππος, βλέποντας ακαταστασία στους Συρακούσιους, που δύσκολα έμπαινε σε τάξη, οπισθοχώρησε σε πιο ανοιχτό χώρο. Ο Νικίας δεν τον ακολούθησε με το στρατό του, αλλά έμεινε ακίνητος κάτω από το τείχος του. Όταν ο Γύλιππος είδε ότι δεν προχωρούσαν, υποχώρησε στο ύψωμα που λέγεται Τεμενίτης, και κατασκήνωσε εκεί. Την επομένη, όμως, αφού παράταξε το μεγαλύτερο του στρατού του απέναντι στα τείχη των Αθηναίων, ώστε να μη μπορούν να πάνε να βοηθήσουν αλλού, έστειλε ένα τμήμα στο φρούριο Λάβδαλο και το κυριέψε. Όσους έπιασε αιχμαλώτους εκεί τους σκότωσε. Η τοποθεσία αυτή δεν ήταν ορατή από τους Αθηναίους. Την ίδια μέρα οι Συρακούσιοι αιχμαλώτισαν ένα αθηναϊκό καράβι που ήταν αγκυροβολημένο στο λιμάνι.

Μετά από αυτά, οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοι ξεκινώντας από την πολιτεία, άρχισαν να χτίζουν ένα μονό τείχος που θα έκοβε λοξά τις Επιπολές, ώστε οι Αθηναίοι - αν δεν μπορούσαν να τους εμποδίσουν - να μην είναι σε θέση να τους αποκλείσουν με τείχος. Οι Αθηναίοι είχαν κιόλας ανεβεί στο ύψωμα αφού τέλειωσε το προς θάλασσα τείχος. Αλλά ο Γύλιππος πήρε, νύχτα, το στρατό του και προχώρησε προς το τείχος αυτό των Αθηναίων, που σ' ένα σημείο ήταν αδύνατο. Οι Αθηναίοι είχαν κατασκηνώσει έξω από το τείχος και μόλις το κατάλαβαν, προχώρησαν εναντίον του. Όταν ο Γύλιππος το ένοιωσε, υποχώρησε γρήγορα με το στρατό του. Τότε οι Αθηναίοι ύψωσαν πιο πολύ το τείχος σ' εκείνο το σημείο και το φρουρούσαν οι ίδιοι, ενώ όρισαν στους άλλους συμμάχους να φρουρούν ο καθένας ένα τμήμα για το οποίο θα είχαν την ευθύνη.

Ο Νικίας αποφάσισε να οχυρώσει το ονομαζόμενο Πλημμύριο. Είναι ένα ακρωτήριο, αντίκρυ στην πολιτεία, το οποίο προχωρεί και στενεύει την είσοδο του μεγάλου λιμανιού. Αν το οχύρωνε, θεωρούσε ότι θα ήταν πιο εύκολο να φτάνει ο ανεφοδιασμός. Ο στόλος θα μπορούσε να επιτηρεί το λιμάνι των Συρακουσών από μικρότερη απόσταση και όχι, όπως έως τότε, να ξεκινάει από το μυχό του λιμανιού, αν σημειωνόταν κάποια κίνηση του εχθρικού στόλου. Είχε αρχίσει να δίνει μεγαλύτερη προσοχή στις ναυτικές επιχειρήσεις, γιατί έβλεπε ότι μετά την άφιξη του Γύλιππου, οι επιχειρήσεις στη στεριά δεν είχαν πολλές ελπίδες. Αφού μετέφερε, λοιπόν, το στρατό και το στόλο στο Πλημμύριο, έχτισε τρία φρούρια όπου εναπόθεσε το μεγαλύτερο μέρος του υλικού του. Εκεί ήσαν αραγμένα τα μεγάλα μεταγωγικά και τα πολεμικά. Από τότε, όμως, άρχισε η μεγάλη ταλαιπωρία για τα πληρώματα. Το νερό ήταν λίγο και μακριά, και όταν οι ναύτες ξεμάκρυναν για φρύγανα, τους σκότωναν οι Συρακούσιοι ιππείς που είχαν τον έλεγχο της περιοχής. Οι Συρακούσιοι είχαν τάξει το ένα τρίτο του ιππικού τους στο μικρό οικισμό του Ολυμπειού, ώστε να μη μπορούν οι Αθηναίοι του Πλημμυρίου να βγαίνουν και να κάνουν καταστροφές. Ο Νικίας πληροφορήθηκε ότι και τα υπόλοιπα κορινθιακά καράβια πλησίαζαν. Έστειλε είκοσι καράβια

να τα προφυλάξουν, με διαταγή να επιτηρούν την περιοχή των Λοκρών και το Ρήγιο, καθώς και τις προσβάσεις προς τη Σικελία.

Ο Γύλιππος προχωρούσε το χτίσιμο του τείχους που διέσχιζε τις Επιπολές, χρησιμοποιώντας τις πέτρες που είχαν τοποθετήσει οι Αθηναίοι για το δικό τους τείχος και ταυτόχρονα έβγαζε συχνά και έβαζε σε παράταξη μπροστά από το τείχισμα τους Συρακούσιους και τους συμμάχους. Αντιπαρατάσσονταν και οι Αθηναίοι. Όταν ο Γύλιππος νόμισε ότι ήρθε η στιγμή, διέταξε έφοδο. Όταν άρχισε η συμπλοκή μάχονταν μεταξύ των τειχισμάτων, εκεί δηλαδή όπου το ιππικό των Συρακουσίων ήταν άχρηστο. Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους νικήθηκαν, πήραν με ανακωχή τους νεκρούς τους και οι Αθηναίοι έστησαν τρόπαιο. Ο Γύλιππος συγκέντρωσε το στρατό και είπε ότι δεν ήσαν εκείνοι υπεύθυνοι για την ήττα, αλλά αυτός ο ίδιος, επειδή, παρατάσσοντας το στρατό του βαθιά ανάμεσα στα τείχη, τον είχε στερήσει από τη βοήθεια του ιππικού και των ακοντιστών. Θα τους οδηγούσε πάλι στην επίθεση. Τους παρακίνησε να σκεφθούν ότι από άποψη προετοιμασίας δε θα υστερούσαν σε τίποτε και ότι όσο για το ηθικό, δε θα ήταν ανεκτό να μη θεωρούν καθήκον τους, Πελοποννήσιοι και Δωριείς αυτοί, να νικήσουν Ίωνες και νησιώτες και μαζέματα, και να τους διώξουν από τη χώρα τους.

Μετά απ' αυτά, όταν έφτασε η στιγμή, τους οδήγησε και πάλι στη μάχη. Ο Νικίας και οι Αθηναίοι έκριναν ότι, και αν ακόμα ο εχθρός δεν αποφάσιζε να δώσει μάχη, ήταν ανάγκη να εμποδίσουν το χτίσιμο του τείχους που θα έκοβε το δικό τους. (Το εχθρικό τείχος είχε σχεδόν ξεπεράσει την άκρη του δικού τους τείχους και, αν προχωρούσε, τότε, είτε οι Αθηναίοι νικούσαν συνεχώς στις μάχες, είτε δεν πολεμούσαν καθόλου, το αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο). Έκαναν αντεπίθεση εναντίον των Συρακουσίων. Ο Γύλιππος συγκρούστηκε μαζί τους, αφού τοποθέτησε τους οπλίτες πιο έξω από τα τείχη από ό,τι την προηγούμενη φορά, και αφού έταξε το ιππικό και τους ακοντιστές του σε λοξή παράταξη στην ευρυχωρία, εκεί όπου σταματούσαν τα έργα για τα δύο τείχη. Στη μάχη απάνω, το ιππικό έκανε επίθεση εναντίον της αριστερής πτέρυγας των Αθηναίων που ήταν απέναντί του και την έτρεψε σε φυγή. Εξαιτίας αυτού νικήθηκε και ο υπόλοιπος στρατός των Αθηναίων από τους Συρακούσιους και αναγκάστηκε να καταφύγει, κακοπαθώντας, στα τειχίσματα. Την επόμενη νύχτα οι Συρακούσιοι πρόφτασαν και προχώρησαν το δικό τους τείχος ξεπερνώντας το τείχος των Αθηναίων. Έτσι και τους Συρακούσιους δε θα μπορούσαν πια να εμποδίζουν οι Αθηναίοι, και θα έχαναν οριστικά τη δυνατότητα να τους αποκλείσουν με τείχος, ακόμα κι αν νικούσαν.

Μετά απ' αυτά μπήκαν στο λιμάνι των Συρακουσών - ξεφεύγοντας από την επιτήρηση των Αθηναίων - τα υπόλοιπα δώδεκα καράβια των Κορινθίων, Αμπρακιωτών και Λευκαδίων, με αρχηγό τον **Ερασινίδα** τον Κορίνθιο και τα πληρώματά τους εργάστηκαν με τους Συρακούσιους για να τελειώσουν το εγκάρσιο τείχος τους. Ο Γύλιππος έφυγε σε άλλα μέρη της Σικελίας για να συγκεντρώσει ναυτική και στρατιωτική βοήθεια και για να προκαλέσει

προσχωρήσεις και άλλων πολιτειών από εκείνες που δεν ήσαν πρόθυμες ή που δεν έπαιρναν διόλου μέρος στον πόλεμο. Έφυγαν και άλλοι πρέσβεις των Συρακουσίων και των Κορινθίων για τη Λακεδαίμονα και την Κόρινθο, για να εξασφαλίσουν να σταλεί κι άλλος στρατός ή με φορτηγά ή με εμπορικά ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, αφού και οι Αθηναίοι είχαν στείλει να ζητήσουν ενισχύσεις. Οι Συρακούσιοι ετοίμαζαν στόλο και τον γύμναζαν, ώστε να δοκιμάσουν να επιχειρήσουν κάτι μ' αυτόν και είχαν, γενικά, αναθαρρήσει πολύ.

Ο Νικίας τα αντιλαμβανόταν αυτά κι έβλεπε ότι μέρα με την ημέρα μεγάλωναν οι δυνάμεις του εχθρού, καθώς και οι δικές του δυσκολίες. Έστελνε κι αυτός μηνύματα στην Αθήνα. Και άλλοτε ανέφερε τα γεγονότα ένα-ένα, αλλά ιδίως τότε, γιατί θεωρούσε ότι ήταν σε δύσκολη θέση και ότι έπρεπε το γρηγορότερο ή να τον ανακαλέσουν ή να στείλουν πολύ στρατό, αλλιώς δεν υπήρχε σωτηρία. Επειδή φοβόταν μήπως οι απεσταλμένοι είτε από ανικανότητα είτε από έλλειψη μνήμης, είτε ακόμα από την επιθυμία να είναι ευχάριστοι στο λαό, δεν περιγράφουν σωστά την πραγματικότητα, έγραψε επιστολή. Θεωρούσε ότι ήταν ο καλύτερος τρόπος να πληροφορηθούν οι Αθηναίοι τις απόψεις του, χωρίς αυτές να παραμορφωθούν από λάθος του απεσταλμένου, και ν' αποφασίσουν ξέροντας την πραγματικότητα. Οι αγγελιαφόροι έφυγαν με την επιστολή του και τις εντολές τι έπρεπε να πουν, και ο Νικίας έπαιρνε μέτρα για το στρατό του φροντίζοντας πια περισσότερο για την ασφάλεια του στρατεύματος παρά για να μη το εκθέσει εκούσια σε κίνδυνο.

Στο τέλος του καλοκαιριού ο στρατηγός των Αθηναίων **Ευστίων** εκστράτευσε με τον **Περδίκκα**

εναντίον της Αμφίπολης. Είχε μαζί του πολλούς Θράκες, αλλά δεν μπόρεσε να κυριέψει την πολιτεία. Έφερε, όμως, στο Στρυμόνα πολεμικά καράβια και την πολιορκούσε. έχοντας βάση το Ιμέραιο.

Το χειμώνα έφθασαν στην Αθήνα οι απεσταλμένοι του Νικία. Ανακοίνωσαν τα όσα τους είχε πει προφορικά, αποκρίθηκαν στις διάφορες ερωτήσεις που τους έκαναν και παράδωσαν την επιστολή του Νικία. Ο γραμματέας της πολιτείας τη διάβασε στους Αθηναίους από το βήμα.

Οι Αθηναίοι αφού την άκουσαν, δεν ανακάλεσαν τον Νικία, αλλά έως ότου του στείλουν άλλους στρατηγούς, όρισαν δύο που βρίσκονταν εκεί, τον **Μένανδρο** και τον **Ευθύδημο**, για να μη βασανίζεται μόνος του, άρρωστος καθώς ήταν. Αποφάσισαν, όμως, να στείλουν νέο εκστρατευτικό σώμα και πεζικό και ναυτικό από Αθηναίους της τακτικής στρατολογίας και από συμμάχους. Όρισαν συστρατηγούς του Νικία τον

Δημοσθένη του Αλκισθένους

και τον

Ευρυμέδοντα του Θουκλέους

Η επιχείρηση εναντίον της Σικελίας

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Παρασκευή, 07 Νοέμβριος 2008 09:29 - Τελευταία Ενημέρωση Παρασκευή, 07 Νοέμβριος 2008 09:35

. Τον Ευρυμέδοντα τον έστειλαν στη Σικελία με το χειμερινό ηλιοστάσιο (22 Δεκεμβρίου). Είχε δέκα καράβια και εκατό τάλαντα ασήμι. Είχε εντολή ν' αναγγείλει στο στρατό της Σικελίας ότι θα τους έρθει βοήθεια και ότι θα τους φροντίσουν.

Ο Δημοσθένης ετοιμαζόταν να φύγει με την άνοιξη. Έστειλε παραγγελίες στους συμμάχους για ενισχύσεις κ' ετοίμαζε χρήματα και οπλίτες στην Αθήνα. Οι Αθηναίοι έστειλαν γύρω από την Πελοπόννησο είκοσι καράβια, ώστε να μη μπορέσει κανείς να πάει από την Κόρινθο ή από την άλλη Πελοπόννησο στη Σικελία, και τούτο επειδή οι Κορίνθιοι, όταν έφτασαν από τη Σικελία οι πρέσβεις και τους είπαν πως η κατάσταση έχει βελτιωθεί, θεώρησαν ότι δεν είχε γίνει μάται η προηγούμενη αποστολή караβιών και είχαν, τώρα, πολύ καλύτερο ηθικό. Ετοίμαζαν φορτηγά για να στείλουν δικούς τους οπλίτες στη Σικελία και οι Λακεδαιμόνιοι θα έστελναν, με τον ίδιο τρόπο, οπλίτες από άλλα μέρη της Πελοποννήσου. Οι Κορίνθιοι ετοίμαζαν και 25 πολεμικά για να προκαλέσουν σε ναυμαχία τη φρουρά της Ναυπάκτου, ώστε οι Αθηναίοι που ήσαν εκεί, αναγκασμένοι να επιτηρούν τον πολεμικό στόλο, να μη μπορούν να εμποδίσουν, εύκολα, τα κορινθιακά φορτηγά να φεύγουν.

Οι Λακεδαιμόνιοι ετοιμάζονταν και για εισβολή στην Αττική, όπως είχαν αποφασίσει, αλλά και όπως τους το ζητούσαν οι Συρακούσιοι και οι Κορίνθιοι, οι οποίοι είχαν πληροφορηθεί ότι οι Αθηναίοι θα έστελναν βοήθεια στη Σικελία και ήθελαν, με την εισβολή, να τους μεποδίσουν. Και ο Αλκιβιάδης τους πίζε συνεχώς να οχυρώσουν τη Δεκέλεια και να μη χαλαρώσουν τον πόλεμο. Αλλά περισσότερο απ' όλα οι Λακεδαιμόνιοι είχαν πολύ αναθαρρήσει γιατί θεωρούσαν ότι θα ήταν ευκολώτερο να νικηθούν οι Αθηναίοι που είχαν, τώρα, διπλό πόλεμο και εναντίον τους και εναντίον των Σικελιωτών. Θεωρούσαν άλλωστε ότι οι Αθηναίοι, πρώτοι είχαν παραβεί τη συνθήκη ειρήνης.